

عنوان پژوهش:

شناسایی اجزاء (اقلام) سبد مصرفی سالمندان

بیان و تشریح مسئله:

بیمه اجتماعی حمایتی است که جامعه در قبال برخی آشفته‌گی‌های اجتماعی و اقتصادی پدید آمده، به واسطه قطع یا کاهش درآمد بر اثر بیکاری، بیماری، بارداری، ازکارافتادگی، سالمندی و یا فوت سرپرست خانواده، برای افراد خود فراهم می‌سازد. بر این اساس، یکی از مهم‌ترین اهداف نظام‌های بازنشستگی، پرداخت مستمری مکفی به بازنشستگان است تا ضمن جلوگیری از تنگدستی سالمندان، امکان مصرف پایدار را نیز برای این بخش از جامعه فراهم آورد. به همین منوال صندوق بازنشستگی کشوری در ایران وظیفه تأمین منابع مالی موردنیاز مستخدمین دولت و شرکت‌های دولتی در زمان بازنشستگی، ازکارافتادگی و وظیفه‌بگیری وراثت در قالب مستمری‌های ماهیانه را بر عهده دارد؛ که در حال حاضر جمعیتی بیش از یک میلیون و سیصد هزار نفر را شامل می‌شوند. میزان این مستمری‌ها در سیستم بیمه‌ای ایران به سابقه پرداخت حق بیمه، معدل دو سال پایانی حقوق و مزایای مشمول پرداخت حق بیمه و مدت‌زمان پرداخت حق بیمه بستگی دارد.

در شرایط کنونی، اطلاعات مربوط به هزینه‌های خانوار و مقایسه میانگین مستمری پرداختی توسط صندوق بازنشستگی کشور به جامعه تحت پوشش خود، نشان می‌دهد که مستمری پرداختی در سال ۱۳۹۴ تنها ۴۴ درصد از هزینه‌های خانوار را پوشش می‌دهد. نکته قابل توجه در این زمینه این است که اقلام مصرفی و به تبع آن متوسط هزینه اعلام‌شده توسط بانک مرکزی برای هر خانوار بر اساس اطلاعات یک خانوار عام محاسبه می‌شود. درحالی‌که در سنین بازنشستگی و سالمندی، اقلام مصرفی و در پی آن سبد مصرفی و اقلام هزینه‌ای سالمندان متفاوت از افراد عادی است. شناسایی این اقلام مصرفی و هزینه‌ای در سبد مصرفی خانوارهای تحت پوشش صندوق بازنشستگی کشوری می‌تواند امکان مقایسه دقیق‌تر هزینه‌های مربوط را با مستمری‌های پرداختی فراهم آورد. از این طریق همچنین علاوه بر دستیابی به لیست نیازهای اصلی جامعه موردبررسی، می‌توان به تصمیم‌گیری‌های سیاستی در زمینه ارائه کمک‌های غیرمادی به بازنشستگان و حتی جهت‌گیری سرمایه‌گذاری‌های صندوق به سمت تأمین چنین نیازهایی سمت‌وسو بخشید.

شرح خدمات

- شرح شاخص قیمت ویژه خانوارهای سالمند
- شناخت سبد مصرفی خانوارهای سالمند
- شناسایی گروه‌های کالایی پیشرو در سبد مصرفی خانوارهای سالمند

قلمرو سازمانی

- جغرافیا: کل کشور
- زمان: در شش مقطع زمانی، شامل: ۱۳۷۰ - ۱۳۷۵ - ۱۳۸۰ - ۱۳۸۵ - ۱۳۹۰ - ۱۳۹۵